

تاریخ ادبیات و هنر ایران

به کوشش
جهانگیر نصری اشرفی

با همکاری
عباس شیرزادی آهودشتی

ویراستاران
عباس شیرزادی آهودشتی
سیاوش نصری اشرفی
احمد رضایی

انتشارات آرون

سرشناسه	نصری اشرفی، جهانگیر، ۱۳۳۶
عنوان و پدیدآور	تاریخ ادبیات و هنر ایران / به کوشش: جهانگیر نصری اشرفی، با همکاری: عباس شیرزادی آهودشتی، ویراستاران: جهانگیر نصری اشرفی - عباس شیرزادی آهودشتی؛ احمد رضایی - سیاوش نصری اشرفی
مشخصات نشر	تهران: آرون، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری	ص ۶۵۶
شابک	۷ - ۱۶۳ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	هنر - ایران - تاریخ
موضوع	هنر اسلامی - هنر ایرانی، ادبیات فارسی - تاریخ و نقد
شناسه افزوده	شیرزادی آهودشتی، عباس، ۱۳۵۳
شناسه افزوده	رضایی، احمد، ۱۳۶۲
شناسه افزوده	نصری اشرفی، سیاوش، ۱۳۶۳
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ : ۲۶ ن ۷۷۲۸۰
رده بندی دیویی	۷۰۹ / ۵۵ :
شماره کتابشناسی ملی	۲۹۱۴۱۱۴ :

تاریخ ادبیات و هنر ایران

به کوشش: جهانگیر نصری اشرفی
با همکاری: عباس شیرزادی آهودشتی
ویراستاران:

سیاوش نصری اشرفی - احمد رضایی
عباس شیرزادی آهودشتی - جهانگیر نصری اشرفی

ناشر: انتشارات آرون

حروفچینی: نشر آرون

نیتوگرافی: مهران نگار

چاپ اول: ۱۳۹۱

چاپخانه حیدری: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت ۲۹۰۰۰ تومان

فهرست

۱۷	 دیباچه
	بخش اول
۱۹	 نگاهی به تاریخ تمدن عصر کهن و داد و ستدهای فرهنگی - هنری
۲۲	 فرهنگ و هنر ایرانی
۲۸	 ایران و تمدن اسلامی
۳۲	 فصل اول: ادبیات ایران در دوران هخامنشی
۳۲	 موقعیت جغرافیایی ایران هخامنشی
۳۲	 چگونگی تشکیل حکومت
۳۲	 فرمانروایان هخامنشی
۳۳	 مذهب در دوره هخامنشی
۳۴	 زبان، خط و ادبیات دوره هخامنشیان
۳۴	 خط در دوره هخامنشیان
۳۵	 زبان فارسی باستان
۳۷	 زبان اوستایی قدیم
۳۸	 آثار ادبی به جای مانده از دوره هخامنشیان
۳۸	 کتیبه‌ها
۳۹	 ادبیات اوستا

۴۰	شعر در دوره هخامنشیان
۴۱	داستان‌های ملی
۴۲	فصل دوم: ادبیات ایران در دوران سلوکیان و پارت‌ها
۴۲	ادبیات ایران در دوران سلوکیان
۴۲	اسکندر و جانشینان او
۴۲	ادبیات در دوران حکومت اسکندر و جانشینان او
۴۳	ادبیات ایران در دوران اشکانیان
۴۳	موقعیت جغرافیایی
۴۳	دوره تاریخی و پادشاهان
۴۴	زیان و خط در دوره اشکانی
۴۵	خط در دوره اشکانی
۴۶	آثار به جای مانده از دوره اشکانی
۴۸	ادبیات در دوره اشکانی
۴۹	شعر در دوره پارتیان
۵۰	فصل سوم: ادبیات ایران در عصر ساسانیان
۵۰	مقدمه
۵۱	چگونگی تشکیل دولت ساسانی و فرمانروایان آن
۵۱	دین ایرانیان در عهد ساسانیان
۵۲	ادبیات عصر ساسانی
۶۰	زبان در دوره ساسانی
۶۳	خط در دوره ساسانی
۶۶	شعر در دوره ساسانی
۶۹	اقسام شعر در دوره ساسانی
۷۰	نمونه‌هایی از شعر در دوره ساسانی
۷۱	کتاب‌هایی که تألیف آنها به دوره ساسانی نسبت داده می‌شود
۷۱	نقش مانی در ادبیات دوره ساسانی
۷۲	کتیبه‌ها به عنوان نمونه‌ای از ادبیات دوره ساسانی
۷۸	فصل چهارم: ادبیات ایران در دوران اسلامی
۷۸	طاهریان
۷۹	صفاریان
۸۰	سامانیان
۸۲	علویان
۸۲	دیالمه آل زیار
۸۳	دیالمه آل بویه

۸۵	غزنویان
۸۶	سلجوقیان
۸۹	خوارزمشاهیان
۹۰	مغولان و جانشینان چنگیز
۹۲	تیموریان
۹۲	علوم و علما و ادب
۹۳	صفویه
۱۰۰	ادبیات ایران پس از صفویه
۱۰۰	الف: نثر فارسی
۱۰۱	ب: نظم فارسی
۱۰۳	فصل پنجم: سبک شناسی شعر ایران در دوران اسلامی
۱۰۳	تعریف سبک
۱۰۳	انواع سبک
۱۰۳	۱. سبک فردی
۱۰۴	۲. سبک دوره‌ای
۱۰۶	۳. سبک ادبی
۱۰۷	مختصات کلی سبک
۱۰۷	دوره‌های سبک شعر فارسی
۱۰۸	۱. سبک خراسانی
۱۰۹	۲. سبک شعر قرن ششم
۱۱۰	۳. سبک عراقی
۱۱۱	۴. سبک وقیع
۱۱۱	۵. سبک هندی
۱۱۲	۶. سبک بازگشت
۱۱۴	۷. سبک شعر مشروطیت
۱۱۵	۸. سبک شعر نو

بخش دوم

تئاتر

۱۱۷	فصل اول: تئاتر در ادوار تاریخی ایران
۱۱۷	مقدمه (به دنبال مفهوم)
۱۱۸	مقصود از نمایش

۱۱۹	مقصود از تناتر
۱۲۰	نمایش پدیده‌های آیینی و هنری
۱۲۳	تناتر و ادیان آسمانی
۱۲۴	جلوه‌های ظهور نمایش‌های آیینی یا آیین‌های نمایشی
۱۲۸	آیین‌ها و نمایش‌های پدید آمده در اطراف آیین‌ها
۱۳۰	هنر نمایش پیش از اسلام
۱۳۲	نقل اصلی‌ترین فرم نمایش ایرانی
۱۳۳	صور نمایشی و مبنای قصه‌پردازی در نقل
۱۴۴	فصل دوم: نمایش در ایران بعد از اسلام
۱۵۰	فصل سوم: تناتر و دین
۱۵۳	الف) قداست
۱۵۴	ب) پیونددهنده
۱۵۴	پ) زمان ویژه
۱۵۵	ت) مکان خاص
۱۵۵	ث) کنش گذشته
۱۵۶	ج) عناصر غیرواقع‌گرا
۱۵۷	چ) تیپ‌سازی
۱۵۷	ح) حضور بازیگر
۱۵۸	خ) ترکیه
۱۵۸	نمونه تناتر دینی
۱۶۰	آیین گشایش دهان
۱۶۱	فصل چهارم: نمایش مذهبی / پیوند تعزیه و نمایش
۱۶۱	مدخل
۱۶۲	ریشه‌های نمایشی تعزیه و شبیه‌خوانی
۱۶۶	تعزیه و ایران‌شناسان
۱۶۸	آخرین پژوهش‌ها
۱۷۰	تعزیه، درام اسلامی / ایرانی
۱۷۱	شیوه‌های نمایشی
۱۷۱	معین‌البکاء
۱۷۲	دکور، لباس و آرایش نقش‌ها
۱۷۴	تعزیه و تعزیه‌خوان‌های نام‌آور
۱۷۵	سیدزین‌العابدین قراب کاشی و رضاقلی تجریشی

۱۷۵	فصل پنجم: چگونگی شکل‌گیری و تحول در تعزیه
۱۸۶	تعزیه هنری شیعی
۱۸۶	تحولات شکلی و محتوایی
۱۸۸	مکان‌های اجرا
۱۹۰	متن در تعزیه
۱۹۲	موسیقی در تعزیه
۱۹۴	ارزش‌های اجتماعی، اساطیری و تمثیلی نمایش
۲۰۲	فصل ششم: تئاتر غربی
۲۰۴	میرزا فتحعلی آخوندزاده و تئاتر
	بخش سوم
۲۱۱	موسیقی
۲۱۱	فصل اول: گستره موسیقی ایرانی
۲۱۱	گستره موسیقی ایرانی
۲۱۸	فصل دوم: موسیقی ایرانی تا پیش از تمدن اسلامی
۲۲۲	دوران باستانی تا زمان مادها
۲۲۶	دوران مادها
۲۲۸	دوران هخامنشیان
۲۲۹	دوران هلنیستی (یونانی مآبی)
۲۳۱	دوران پارتیان (اشکانیان)
۲۳۴	دوران ساسانیان
۲۳۸	فصل سوم: موسیقی پس از اسلام
۲۳۸	تاریخچه مختصر موسیقی در دوران اسلامی
۲۴۲	موسیقی ایران در دوره خلفای راشدین
۲۴۳	موسیقی ایران در دوره خلفای اموی
۲۴۴	موسیقی ایران در دوره خلفای عباسی
۲۴۷	طاهریان
۲۴۷	سامانیان
۲۴۹	سلجوقیان
۲۵۱	تیموریان

۲۵۱	آل جلاپیر
۲۵۳	موسیقی ایران در دوره صفویه
۲۵۵	موسیقی ایران در دوره پس از صفویه
۲۵۶	موسیقی ایران در دوره قاجاریه
۲۶۰	تصنیف
۲۶۱	تصنیف‌های رایج در این دوره
۲۶۲	مشخصات کلی موسیقی این دوره
۲۶۳	انقلاب مشروطیت و تحول در موسیقی
۲۶۵	تربیت یافتگان مدرسه موزیک نظام
۲۶۵	فصل چهارم: موسیقی معنوی و مذهبی
۲۶۷	روضه‌خوان‌های حوض صدا
۲۷۴	فصل پنجم: موسیقی مناطق ایران (موسیقی قومی و ایلی - عشایری)
۲۷۴	موسیقی ایران
۲۷۷	۱) موسیقی آیینی - مذهبی
۲۷۸	۲) موسیقی چوپانی
۲۷۹	۳) موسیقی شکارگری
۲۸۰	۴) موسیقی کشاورزی
۲۸۰	۵) موسیقی جشن و سرور
۲۸۲	۶) موسیقی سوگ‌آمیز (سوگ مرگ)
۲۸۳	۷) موسیقی دینی و مذهبی
۲۸۴	فصل ششم: برخی راویان موسیقی ایران (از عصر کهن تا دوران معاصر)
۲۸۴	دیباچه
۲۸۶	گوسان (گوسن‌ها، مگوسنی)
۲۹۴	خنیگران - (خنیگران - هنیواز)
۳۰۵	برخی از راویان موسیقی اسطوره‌ای - تاریخی و حماسی
۳۰۵	شاهنامه‌خوان
۳۰۷	جنگ نامه‌خوان
۳۰۹	تاریخ برخوان (تاریخ خوان)
۳۱۱	راویان موسیقی مراسم سرورآمیز
۳۱۱	رامشگران
۳۱۲	سازندگان
۳۱۳	مطرب‌ها (بزمی)

بخش چهارم

سماع

۳۱۷

۳۱۷	فصل اول: مقدمه: نگاهی به تاریخچه سماع، رقص و بازی در ایران
۳۱۷	تعریف سماع
۳۱۸	وجد، تواجد و وجد
۳۱۹	تعریف رقص و بازی
۳۶۸	بررسی آثاری از هنر رقص در ادیان پیش از تاریخ
۳۷۴	فصل دوم: شادمانی در ایران باستان
۳۷۴	شادی در دوره هخامنشیان
۳۷۶	دوره اشکانیان
۳۷۶	دوره ساسانیان
۳۷۹	بازی در دوران اسلامی
۳۷۹	فصل سوم: بازی در دربار حکومت‌ها و سلسله‌های ایرانی
۳۸۵	فصل چهارم: بازیهای محلی و آیینی ایران پس از اسلام
۳۸۶	بازیهای محلی
۳۹۳	بازیهای رزمی و پهلوانی
۳۹۴	بازیهای کسبی
۳۹۵	بازیهای آیینی و نیایشی
۳۹۶	فصل پنجم: تأثیر فرهنگ و تمدن اسلامی بر بازیها
۳۹۶	منشأ الهی، انسانی و اجتماعی بازی
۳۹۶	الف) بازی در هستی
۳۹۷	ب) در رابطه انسان با خدا
۳۹۸	ج) در اجتماع بشری
۴۰۰	فصل ششم: تجلی فرهنگ و تمدن اسلامی در هنر سماع
۴۰۰	۱. ادبیات و سماع
۴۰۲	سعدی شیرازی
۴۰۳	عطار نیشابوری
۴۰۳	فردوسی
۴۰۴	حافظ شیرازی

۴۰۵	جنید بغدادی
۴۰۵	سنائی غزنوی
۴۰۶	مسعود بک بخارانی
۴۰۶	۲. مجالس سماع و سیر تحول آن
۴۰۹	۳. آداب و شرایط سماع
۴۰۹	الف. آداب سماع
۴۱۲	ب. شرایط سماع
۴۱۲	۱. شرایط سماع کننده
۴۱۳	۲. شرایط زمان، مکان و اخوان
۴۱۷	۳. تمثیل، نماد و رمز در سماع
۴۲۰	۴. مراتب سماع کنندگان
۴۲۲	۵. دیدگاه موافقین و مخالفین سماع
۴۲۳	الف. دیدگاه‌های مخالفین سماع
۴۲۳	۱. دلایل قرآنی و روایی
۴۲۴	۲. در غنا بودن سماع و حرمت آن
۴۲۷	۳. در مضامین اشعار سماعی
۴۲۸	ب. دیدگاه‌های موافقین سماع
۴۳۱	۱. امام محمد غزالی
۴۳۲	۲. شیخ اشراق
۴۳۳	۳. محی‌الدین عربی
۴۳۶	۴. احمد بن محمد الطوسی
۴۴۱	ج. سماع در طریقت‌های عرفانی
۴۴۶	د. قوالی (شعرخوانی) و موسیقی در سماع
۴۴۷	۱. سیر تحول شعر در مجالس سماع
۴۵۰	۲. دلایل انتخاب شعر به جای قرآن در سماع
۴۵۲	فهرست منابع و مآخذ این بخش

بخش پنجم نقاشی

۴۵۵	فصل اول: نقاشی در ادوار تاریخی ایران
۴۵۵	نقاشی و سیر تاریخی آن
۴۸۹	فصل دوم: نگارگری ایران از آغاز تا پایان عصر مادها

۴۹۱	دوره مادها
۴۹۱	نقاشی و نگارگری در ایران عصر هخامنشی
۴۹۳	نقاشی و نگارگری ایران در عصر اشکانیان
۴۹۴	نقاشی و نگارگری ایران در عصر ساسانیان
۴۹۶	فصل سوم: نقاشی و نگارگری ایران در دوران اسلامی
۴۹۶	تاریخ هنر نگارگری در سده‌های نخستین هجری
۵۰۰	مکتب سلجوقیان
۵۰۱	مکتب تبریز (مغول)
۵۰۲	مکتب شیراز
۵۰۴	مکتب هرات
۵۰۷	مکتب تبریز (صفوی)
۵۱۰	مکتب قزوین
۵۱۰	مکتب اصفهان
۵۱۳	مکتب قاجار
۵۱۵	ویژگی‌های نقاشی و نگارگری ایران در دوران اسلامی
۵۱۵	ویژگی‌های خاص نقاشی ایرانی
۵۱۵	توأم بودن خط و نقاشی
۵۱۷	پرسپکتیو در مینیاتور ایرانی
۵۱۷	تیپ‌سازی در مینیاتور ایرانی
۵۱۸	تراکم و رنگ در نقاشی ایرانی اسلامی
۵۱۹	بیان عارفانه
۵۱۹	واقعیت‌نگری در نقاشی ایرانی
۵۲۰	رابطه موضوعی نقاشی ایران با ادبیات و شعر فارسی
۵۲۱	موضوعات نقاشی
۵۲۲	هم‌اندازه بودن تصاویر و منحنی حلزونی
۵۲۳	سفر معراج پیغمبر (ص)
۵۲۳	تصویر کردن بهشت، جهنم، قیامت، برزخ و دوزخ
۵۲۵	تصویر کردن عوالم مثالی
۵۲۶	اسلیمی، تذهیب و تشعیر
۵۲۶	اسلیمی
۵۲۸	تذهیب و تشعیر در خدمت قرآن
۵۳۰	مینیاتور ایرانی

۵۳۰	پیدایش مینیاتور ایرانی
۵۳۱	کارکرد مینیاتور ایرانی
۵۳۲	خصوصیات مهم مینیاتور ایران
۵۳۶	نگارگری مذهبی ایران
۵۳۶	مذهبی نگاری
۵۴۰	مذهبی نگاران معروف
۵۴۱	مضامین و موضوعات نگارگری
۵۴۲	نقاشی پشت شیشه
۵۴۲	نقاشی دیواری و معمولی
۵۴۳	نقاشی قهوه‌خانه
۵۴۳	زمینه پیدایش
۵۴۵	مفهوم نقاشی قهوه‌خانه
۵۴۵	ویژگی نقاشی قهوه‌خانه
۵۴۶	موضوع نقاشی قهوه‌خانه
۵۴۷	هنرمندان نقاش قهوه‌خانه‌ای
۵۴۸	ویژگی هنرمندان نقاشی قهوه‌خانه
۵۵۱	بخش ششم پیکرتراشی
۵۵۱	فصل اول: معنی و تعریف پیکرتراشی و مجسمه‌سازی
۵۵۲	فصل دوم: پیکرتراشی و مجسمه‌سازی در ایران قدیم
۵۵۳	هنر پیکرتراشی ماقبل تاریخ
۵۵۵	نقوش برجسته ایلامی
۵۵۹	پیکرتراشی دوره ماد
۵۶۰	پیکرتراشی دوره هخامنشی
۵۶۱	هنر دوره هخامنشی (پاسارگاد)
۵۶۱	فنون حجاری در دوره هخامنشی
۵۶۲	نشانه‌های حجاران
۵۶۳	پیکرتراشی دوره هخامنشی
۵۶۳	ارزش و اهمیت هنر هخامنشی

۵۶۹	پیکر تراشی عصر پارتیان (اشکانیان)
۵۶۹	تأثیر پذیری از یونانیان
۵۷۱	ویژگی نقش برجسته‌های اشکانی
۵۷۱	ویژگی هنر پارتی
۵۷۲	موضوعات پیکر تراشی پارتی
۵۷۴	حجاری اشکانی
۵۷۴	مجسمه مفرغی شاهزاده پارت
۵۷۶	ترئینات
۵۷۹	پیکر تراشی و مجسمه سازی در عصر ساسانیان
۵۸۰	نقش برجسته‌های ساسانی
۵۸۶	کنده کاری بر روی گچ
۵۸۷	پیشینه هنر گچ بری در ایران پس از ساسانی
۵۸۷	استفاده از گچ به عنوان عامل ترئینی در مویف‌های گچ بری
۵۸۹	نقوش انسانی و حیوانی در طرح گچ بری‌ها
۵۹۱	جنبه‌های مذهبی نقش برجسته‌ها
۵۹۱	عدم تمایل به مجسمه سازی در زمان ساسانیان
۵۹۲	انگیزه‌های ساختن نقش برجسته در زمان ساسانیان
۵۹۴	فصل سوم: پیکر تراشی و مجسمه سازی در ایران دوران اسلامی
۵۹۶	نگهداری مجسمه از نظر علمای مسلمان
۵۹۷	فلسفه نهی و تحریم پیکر تراشی
۶۰۰	سیره و روش مسلمانان
۶۰۱	عصر امویان
۶۰۲	عصر عباسیان
۶۰۳	تاریخ مختصر هنر مجسمه سازی در ایران پس از اسلام
۶۰۳	۱. عصر سامانیان
۶۰۴	۲. عصر غزنویان
۶۰۷	۳. عصر سلجوقیان
۶۰۷	حجاری دوره سلجوقی
۶۰۹	۴. عصر خوارزمشاهیان
۶۰۹	۵. عصر مغولان
۶۱۰	۶. عصر تیموری
۶۱۱	۷. عصر صفویه

۶۱۱	۸. عصر افشار
۶۱۲	۹. عصر زندیه
۶۱۲	۱۰. عصر قاجار
۶۱۳	فصل چهارم: هنرهای مرتبط با مجسمه‌سازی و پیکر تراشی
۶۱۴	حجاری و گچ‌بری
۶۱۵	پیکره‌های سنگی بر روی قبور
۶۱۹	شیرهای سنگی
۶۲۰	مجسمه‌سازی و سمبول‌های انسانی (سنگ‌قبرها)
۶۲۱	پی‌سوزها و عودسوزهای دوران اسلامی بدعتی در مجسمه‌سازی
۶۲۳	کنده‌کاری، حکاکی و میناکاری
۶۲۵	فصل پنجم: تأثیر و تحولی فرهنگ و تمدن اسلامی
۶۲۶	۱. پرهیز از ساخت پیکره‌ها و مجسمه‌ها
۶۲۷	۲. ساخت قسمتی از پیکره‌ها
۶۲۷	۳. ساخت پیکره‌های حیوانی
۶۲۷	۴. پیدایش هنرهای مرتبط
۶۲۸	۵. موضوعات جدید
۶۲۹	فهرست منابع
۶۳۱	کتابنامه

دیباچه

هنر هر ملتی بازتاب و تبلور بخشی مهمی از فرهنگ، اندیشه، احساسات و ذوقیات آن بر بستر تعاملات تاریخی و تحولات اجتماعی است. از این منظر هنر به مثابه بخشی از فرهنگ، انعکاس تمام عیار فعالیت‌های مادی و معنوی یک ملت بوده و زیباترین جلوه‌های اندیشه و عمل او است.

ادبیات و هنر تاریخی مردم ایران همچون ملّت‌هایی که از پیشینه تاریخی و اجتماعی کهن و ریشه‌دار برخوردارند، سرشار از ایده‌ها و اندیشه‌هایی است که در روند تکامل اجتماعی ایرانیان تکوین یافته و از طریق پدیده‌های مشخص هنری همچون شعر و ادبیات، موسیقی، نمایش، نگارگری و برخی هنرهای دیگر بروز یافته است. در پس چند هزاره زندگی اجتماعی در فلات ایران و به خاطر حضور و همجواری اقوام مختلف در پهنه این فلات و در نتیجه آمیزش فرهنگی و ذوقی آنان، پدیده‌های هنری ایران از ویژگی‌های ممتاز و منحصر به فردی برخوردار گردیدند.

عناوین مذکور در بردارنده لایه‌های گوناگون فکری، توأم با نگرش‌های زرف اجتماعی و فرهنگی است. لایه‌هایی که هر یک حاصل مقاطع مختلفی از حیات تاریخی و اجتماعی مردم این سرزمین است.

تنوع شاخه‌های هنری و تعدد نمونه‌ها در هر شاخه، ظرفیت‌های بی‌بدیلی را جهت مطالعه و باز شناخت بسیاری از جنبه‌های پنهان و آشکار زندگی تاریخی مردم و بازتاب آن از طریق خلاقیت‌های هنری فراهم ساخت.

در حقیقت کنکاش و تعمق پیرامون این گروه از پدیده‌ها و خلاقیت‌ها، دریچه‌ای

راهگشا جهت دستیابی به اندیشه‌ها، اعمال و آمال گذشتگان است.

درک این مسئله موجب گردید تا از دیرباز و به‌ویژه در دوران معاصر پژوهندگان و صاحب‌نظران، بسیاری در جهت شناسایی، تجزیه و تحلیل، طبقه‌بندی و معرفی هنرهای ایرانی گام بردارند.

این کوشش‌ها خود منجر به خلق آثار گران‌سنگی گردید که هر یک چشم‌اندازها و افق‌های جدید و چشم‌نوازی را در برابر ذوق سلیم مخاطبان و علاقمندان به هنر ایرانی گشود.

با این همه باید اذعان نمود که هنوز هم بسیاری از جنبه‌های پربار آثار و پدیده‌های هنر ایرانی ناشناخته مانده و تبیین آن نیازمند کوشش‌های آتی پژوهشگران و اندیشمندان است. در این رابطه حدود سه سال پیش انتشارات محترم آرون - با توجه به آگاهی از تلاش‌های نگارنده و همکارانم در این حوزه - از اینجانب درخواست نمود تا با استفاده از تحقیقات و گردآوری‌های سفارشی و اختصاصی نشر مذکور، اثری را در زمینه سیر تاریخی ادبیات و هنرهای ایرانی تدوین و ویراستاری نمایم و در این رابطه حدود پانصد صفحه پژوهش‌های اختصاصی خود را در اختیارمان قرار داد.

ابتدا مطالب سفارشی و گردآوری شده نشر آرون مورد مطالعه و ارزیابی قرار گرفت. متأسفانه رویکرد سراسر انتقادی مطالب یادشده و تلفیق و خلط نظرات شخصی با مباحث پژوهشی آن، بخش گسترده‌ای از تحقیقات مذکور را از نظر ویراستاران بلااستفاده گردانید. با این حال مطالب و تحقیقات متعلق به مؤلفی ناشناخته در حوزه‌های شعر و ادبیات، موسیقی، نگارگری و نقاشی، مجسمه‌سازی، سماع و نمایش به دلیل ارزش‌های پژوهشی - کتابخانه‌ای، پس از جرح و تعدیل و ویراستاری مورد استفاده قرار گرفته و جهت تدوین این مجموعه، سودمند تشخیص داده شد.

پس جهت تمایز این اثر با دیگر آثار منتشر شده در این زمینه، بخشی از پژوهش‌های میدانی نگارنده بر مطالب و تحقیقات کتابخانه‌ای افزوده شد تا جنبه‌های ارزشمند هنر شفاهی و مردمی ایران بیش از پیش شناسانده شود.

این اثر که پس از مدت‌ها تلاش در اواخر خردادماه ۱۳۸۸ تدوین نهایی خود را پشت سر گذارد، ناظر بر روند تاریخی شاخص‌ترین هنرهای ایرانی همچون ادبیات، شعر، موسیقی، سماع، خط، نگارگری و نقاشی، مجسمه‌سازی و نمایش است.

با این امید که مجموعه‌ی پیش رو توانسته باشد به نحوی شایسته، شناخت جنبه‌هایی از هنر ایرانی را برای علاقمندان این رشته میسر سازد.

جهانگیر نصری‌اشرفی